

Klauzure, iteratori, pametni pokazivači

Paralelne i distribuirane arhitekture i jezici
Zimski semestar, školska 2025./26.
Branislav Ristić

Anonimne funkcije

- Anonimne funkcije nemaju ime.
- Koriste se za kratke, lokalne zadatke.
- Često se definišu unutar drugih funkcija.
- Pogodne su za *inline* ili jednokratnu upotrebu.
- Omogućavaju koncizan kod.

Klauzure

- Klauzure su funkcije koje hvataju vrednosti iz okruženja.
- Omogućavaju prilagodljiv kod prema kontekstu.
- Omogućavaju fleksibilnost.
- Podržavaju proizvoljno ponašanje pomoću `unwrap_or_else`.
- Primer:
 - *01_unwrap_or_else.rs*

Klauzure - Definicije

```
fn add_one_v1 (x: u32) -> u32 { x + 1 }
```

```
let add_one_v2 = |x: u32| -> u32 { x + 1 };
```

```
let add_one_v3 = |x| { x + 1 };
```

```
let add_one_v4 = |x| x + 1 ;
```

Klauzure

- Klauzure hvataju vrednosti na tri načina:
 - pomeranje (prenos vlasništva),
 - promenljivo pozajmljivanje,
 - nepromenljivo pozajmljivanje.
- Klauzura bira način prema telu funkcije.
- Više nepromenljivih referenci dozvoljeno istovremeno.
- Promenljiva referenca onemogućava druge reference.
- `move` ključna reč forsira preuzimanje vlasništva.
 - Korisno za prenos podataka u novi niti.
- Primer:
 - `02_closures.rs`

Klauzure - Osobine

- Klauzure implementiraju neke od sledećih osobina:
 - `FnOnce`: Jednom se poziva, pomera vlasništvo varijabli u capture-u.
 - `FnMut`: Može biti pozvan više puta, menja varijable u capture-u.
 - `Fn`: Može biti pozvan više puta, ne menja i ne pomera vlasništvo varijable u capture-u.
- Kada klauzura uhvati vrednost kroz vlasništvo, ta vrednost se “premesti” u klauzuru.
- Nakon što je vrednost premeštena, ona više nije dostupna u spoljnim funkcijama.
- Primer:
 - *03_closures.rs*
 - *04_closures.rs*

Klauzure

- Klauzure moraju znati koliko dugo žive varijable koje koriste.
- Rust automatski prepoznaje životne vekove u jednostavnim slučajevima.
- Primer:
 - *05_closure_lifetimes.rs*

Iteratori

- Iteratori omogućavaju iteriranje kroz kolekciju elemenata.
- Sakrivaju implementaciju od korisnika.
- Iteratori u Rust-u su lenji, što znači da nemaju efekta dok se ne pozove metoda koja ih konzumira.
- Primer:
 - *06_iterator.rs*

Iteratori

- Svi iteratori implementiraju osobinu `Iterator`.
- `Iterator` trait zahteva asocirani tip `Item` i metodu `next`.
- Metoda `next` vraća stavku obavijenu u `Some` ili `None` kada iteracija završi.
- Metoda `next` konzumira stavke, menjajući unutrašnje stanje iteratora.
- Iteratori moraju biti mutabilni jer pozivanje `next` menja njihovo stanje.
- Neke kolekcije imaju metode za kreiranje iteratora nad kolekcijama:
 - `iter()`
 - `iter_mut()`
 - `into_iter()`
- Primer:
 - `07_iterator_impl.rs`
 - `08_iterator_usage.rs`

Iteratori

- Metode koje pozivaju `next` se nazivaju potrošači, jer iskoriste iterator.
- Metode koje iskoriste iterator, ali takođe naprave i novi, se nazivaju adapteri.
- Tri glavne operacije nad iteratorima:
 - `map`
 - `filter`
 - `fold`
- Primer:
 - `09_iterator_ops.rs`

Box

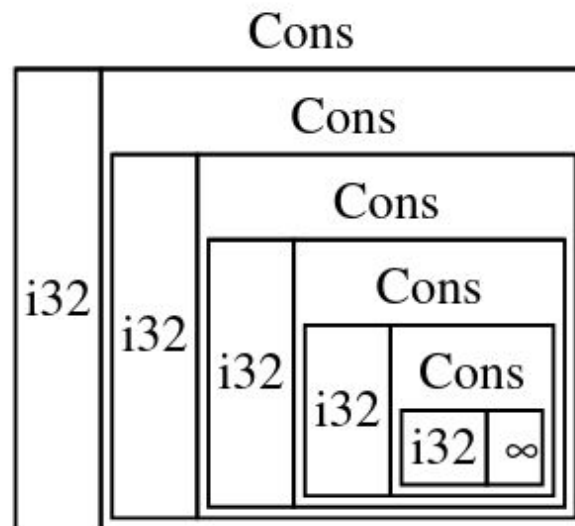
- `Box` predstavlja pametni pokazivač.
- Njegova vrednost (koja predstavlja adresu na heap-u) se nalazi na stack-u.
- Koristi se u slučajevima:
 - Nije poznata veličina podatka u vreme kompajliranja.
 - Pri prenosu vlasništva bez kopiranja podataka.
 - Dynamic dispatch.
- Primer:
 - `10_box.rs`

Box - Rekurzivni tipovi

- Rekurzivni tipovi sadrže vrednosti istog tipa.
- Problem: Rust mora da zna koliko prostora tip zauzima.
- Rekurzija može trajati beskonačno, pa Rust ne može odrediti veličinu.
- `Box`-ovi imaju poznatu veličinu, omogućavajući rekurzivne tipove.

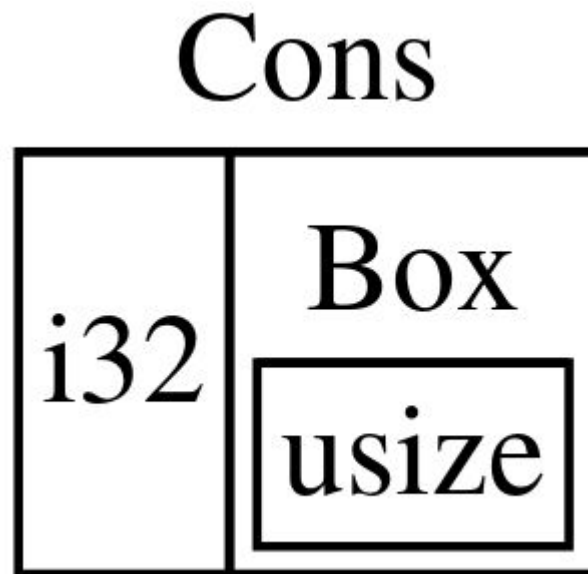
Cons lista

- Struktura podataka iz Lispa, slična spregnutim listama.
- Sastoji se od parova: (vrednost, sledeći element).
- Poslednji element je "Nil", koji označava kraj liste.
- Problem:
 - Direktna rekurzija dovodi do beskonačne veličine.
 - Rust ne može da izračuna potrebnu memoriju za rekurzivne tipove.
 - Kako se računa veličina enuma?
- Primer:
 - 11_cons.rs

Cons lista

- Rešenje:
 - Korišćenje `Box<T>`
- Primer:
 - `12_cons.rs`

Deref osobina

- Implementiranjem `Deref` osobine moguće je obezbediti proizvoljno ponašanje operatora dereferenciranja `*`.
- Time se obezbeđuje da se pametni pokazivač suštinski posmatra kao referenca.
- Primer:
 - `13_ref.rs`
 - `14_box.rs`
 - `15_my_box.rs`
- Bez `Deref` osobine kompajler je u mogućnosti da dereferencira samo `&` reference.

Implicitno dereferenciranje - Funkcije i metode

- Implicitna `Deref` prinuda predstavlja koncept pretvaranja reference iz jednog tipa u drugi.
- Na primer:
 - Omogućeno je automatsko pretvaranje iz `&String` u `&str`
 - Usled postojanja `Deref` osobine.
- Izbacuje potrebu za prekomernim eksplicitnim referenciranjem i dereferenciranjem.
- Primer:
 - `16_deref_coercion.rs`

Deref prinuda - mutabilnost

- Rust vrši `Deref` prinude kada pronade tipove i implementacije osobina u tri slučaja:
 - `IZ &T u &U kada T: Deref<Target=U>`
 - `IZ &mut T u &mut U kada T: DerefMut<Target=U>`
 - `IZ &mut T u &U kada T: Deref<Target=U>`

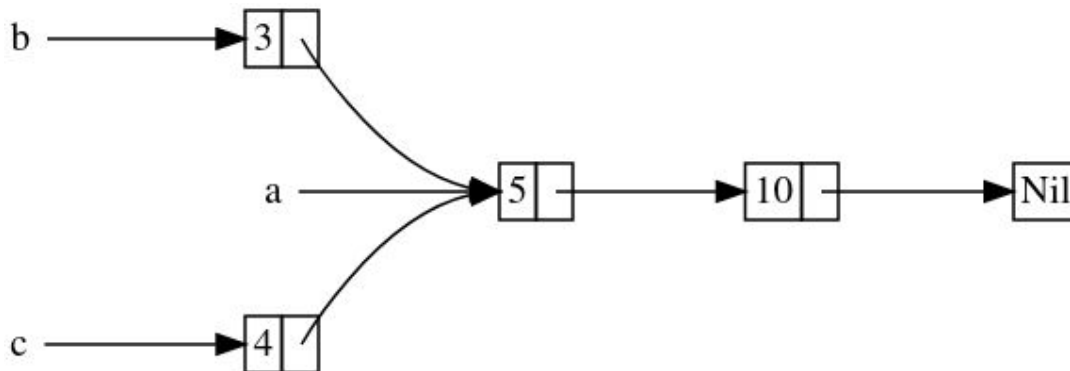
Drop

- `Drop` trait u Rust-u omogućava programerima da definišu kako se resursi (npr. fajlovi, konekcije) oslobađaju kada vrednosti izlaze iz opsega.
- Rust automatski poziva metodu `drop` kada objekat izađe iz opsega, sprečavajući curenje resursa.
- ***non-lexical lifetimes***
- Ne možete direktno pozvati metodu `drop`.
 - Možete pozvati funkciju `std::mem::drop`.
- Možete koristiti funkciju `std::mem::drop` za ručno otpuštanje resursa pre izlaska iz opsega.
- Primer:
 - `17_drop.rs``

Rc

- $Rc<T>$ omogućava višestruko vlasništvo nad podacima.
- Praćenje broja referenci na podatke.
- Kada broj referenci padne na nulu, podaci se oslobađaju.
- Koristi se u jednonitnim aplikacijama.
- Omogućava deljenje podataka između više delova programa.
- Primer:

- *18_a_rc.rs*
- *18_b_rc.rs*

RefCell

- Rc
 - Upravlja vlasništvom između više strana.
 - Beleži broj referenci.
 - Ne podržava mutabilnost out of the box.
- RefCell
 - **Omogućava unutrašnju mutabilnost.**
 - Čak i iza nemutabilne reference.
 - Borrow check prilikom runtime-a.
- RefCell se kombinuje sa Rc i drugim pametnim pokazivačima.
 - Na primer, Box.
- Primer:
 - *19_refcell.rs*
 - *20_refcell.rs*

Zadatak 1.

- Implementirati jednostruko spregnutu listu.

Zadatak 2.

- Implementirati dvostruko spregnutu listu.

Izvori

- Rust Community. “The Rust Programming Language - the Rust Programming Language.” Rust-Lang.org, 2018, doc.rust-lang.org/book/.
- Crichton, Will. “Experiment Introduction - the Rust Programming Language.” Brown.edu, rust-book.cs.brown.edu/.
- Rust Community. “Tour of Rust - Let’s Go on an Adventure!” Tourofrust.com, tourofrust.com/.
- Rust Team. “Rust Programming Language.” Rust-Lang.org, 2018, www.rust-lang.org/.

Klauzure, iteratori, pametni pokazivači

Paralelne i distribuirane arhitekture i jezici
Zimski semestar, školska 2025./26.
Branislav Ristić